

ԱՌԱՋԻՆ 307ՈՒԱԾ. —

Անշատու գրագիրը պոլիտիկայի մը ճիշդ այս օրերուն ուր զանազան առանձին առերեսներ վերջին հասնելու համար անհրաժեշտ էր իտալական միջոցներ օգտագործելու միջոցները, ինչպէս նաեւ հաստատութեան Հոգաբարձութիւնը հրապարակելու իր հանձնարարական տեղեկագիրք մը: (1899 թ. յունուարին 1899 թ. ինքնակաշիւ) Ընդարձակ ու հարմարակողմանի, որ կառավարող ու ժողովական զգալի մասը իր կողմէն Աղլիին Տան պատկանող ամէն բանի մասին էր ու միջինն: Այսօր հրապարակուած անհրաժեշտագիրքերուն իր նշանակութեան կողմէն համարելի: Այդ տեղեկագիրքն — որուն նկատմամբ օրը օրին զուտան ընդհանուր դասկառութիւններ մը երեւցաւ տարբեր այս տեղեկագիրքներէ մը, — զբ-բաղողը բար սովորակաւ օրինակներ միայն պատճառ էն, այնպէս որ աղլիին պատկանող ամէն անկտայն օր իրաւունք կը հետաքրքրուի իր արտին մտանի հաստատութեան զօրեւորներուն, չպիտի կրնայ ձեռք տակ ունենալ զայն, իրեն պէտք եղած տեղեկութիւնները առի՛ւն զարեւոյտ առ-մար: Գաւառացի տարբեր մանուշակող, — ինչպէս իրենցինքն նկատուածքս ինքնին ո՛չ հուշագր հատորները լաւ Գրպետին, — իբրեւ ամէն տեղեկութիւն՝ ձեռքի տակ պիտի ունենայ միայն այն լաւին մը ցարկաւոր ստիլիոններէ միայն, զորոն մը ցարկաւոր հրատարակելիքն, և որոնք սակայն ընտաւարտական զգալի մասը իր շին կրնոր սովորական հաստատութեան մասին:

Այդ պահաւը լեցնելու, և անորով
Աղք. Հինգամսեցոյն աքրի վրէնսով
վրայ անդրադարձան զարդաւոր մը տարու
համար, յօդաշնորհներու շարքով մը պիտի
կատարէի Հոս Հոգաբարձութեան տեղեւ
կապիւթը, որուն մէջ ըստ բանի կան
միւր պահելով Այդ նպատակով աքրի
թիւլեթի Աղք. Հինգամսեցոյն այցելու
այն մը որուն անթիւ կրած ազաւ-
րութիւններս իրենց առանձին օգտակա-
րութիւնները պիտի ունենան այս
հոգիներու անպատու մարմն, եթէ եր-
բեք Հաստատութեան բովազայտ Տարթ
Տաղաւարեան էֆէնդի թանկագին
անոնքը մը չլլլաք ինձի, իմացնե
լատով ո՞չ միայն մանքանաւորութիւն,
զարգացողութիւններ զարդաւոր այն տե-
սակ բաներու մօտե՞ր որոցց վրայ բնա-
կանաբար զգիտի կընայի զարդաւոր մը
կարծիք միակն գտնուած աստե՞ն

Տեղեկագրեր կը սկսին Հոգաբարձու-
թեան մէկ ծախսովով՝ որ Ազգ. վարչա-
թեան ուղղութեան է, եւ որ բնորոշուե-
լովներու մէջ կ'առնուիին տեղեկագրի-
նախադրութիւնը, տեսակէ մը համար-
տուութեան իւր պաշտօնավարութեան մա-
սին։ Այդ պաշտօնավարութիւնը աւելորդ
է ըսելով թէ ինքեան ամենէն զգոյիներէն
մէկը եղած է, եւ թէ՛ ճիշդ աւանդ Ազգ-
շխարհաբնոյցը իրեն վարէլ ռունցած է
Հոգաբարձութեան մը այնպէս իրաճա-
նա աշխատելով որչափ իմաստասիր։ Ի-
սպաշտօնավարութեան օրէն, այսինքն 1898
օգոստոս Ագն իմենէն այսօր, Հասարակ-
ութեան օժտուած է իւր տեսակէ հասոյ-
թի միջոցներով, որոնք իր բաւեն Հոգա-
բարձութեան անդամներուն ձեռնէնըն-
թեան մասին սքանչելի գաղափար
տեսնել։ Ատոնց զուգորդ իր գաղափարն
սկսել է Սուլթանիայ այն բարձր շնորհա-
բով 1898 օգոստոս 21ին՝ Հիւանդանոցի
յատկապէս ծովափէն վազերը իրեն
պատկարեցան, ինչ որ կ'առաքելայ բարե-
բաղդութեան մը եղած է հասարակութեան
համար։ Յետոյ կու գայ այն հանգիստ
ութիւնը՝ որուն նախաձեռնութիւնը ու-

Նկատաւ Արամեան Յարութեան ԼԳՊ, և որ 1200 ոսկի յանգեցող, լուծիք Հիւսիս-դարեան մէջ ահա ջուր բերեցող խնդիրը, ինչդու մը որ ավելին կ'ենսականէն մէջ մէջ կը Համարուի իրաւարը 4 մեծաւ Հիւսիս-արեւելեան աստեղեւ չափահարեցանքը, որոնք 600-800 ոսկի Հասարկ մը կը բերեն ամէն տարի, զման ծաղիկմանը մէջ դրոյն յաճեց, Ընդարձակ Օրացալը, և ուրիշ 4 արք մը Հասարկ աղբիւրներ, որոնք ամէնը մը արքի հե-ճարարմեան օրով ծնող բերանաւ հե-

Այդ հասցիի շուրջ աղբիքները առհաս ձողաբորժում էին։ զորոտնէնու-
թիւնը հաղորդում էին կրկնա գառնի-
բանիւն։ այդ զորոտնէնութիւն մասին
գաղափար մը չէր լինում։ Համար տակաւ
մտն պէտք է աշխ աղէն բերի թոյր
այն բարեկարգութիւնները՝ որոնք յոյժ
աղբի հոգաբարձութիւնը տոտած է Հե-
ւտեպետեցը, և որոնց թխուրտ պիտի ը-
նէն հոս Ի մէկ քաղիին կցելով կարգ մը
առնիկութիւններ՝ զորս այցելու թիւնս
տեսնի քաղաքիս։

Ահաւաստիկ՝ աղջ. բարեկարգութիւնն է-
բք, անէն մէկը օգտակար աշխատի որ-
չապէ կարելի է իրեն աւայելի. —
Ա. — Ախարտող յիմանալեւ յատուկ
40 անկողիններ պարտուեալող չնըտարաշի-
մը ու իրեն յարասից մասերով շինքի մը
շինքութիւնը՝ որ 600 սակիի տեսքի մը
մը իր ծախքով առնուի:

Բ. — «Թերթոն — Սիֆոն» անունը երևում է
 արագ ջրաբերականությամբ կաթնալի մի համա-
 տարաբար հեղուկ արանց հիւանդանոցից մէջ,
 որ տաք ջրով կը մատակարարէ ո՛չ միայն
 ջրաբերութեան արահին, այլ և արանց
 հիւանդանոցին, Ժերմանացին ու յիստրա-
 նոսի արանցին (Սկսած Թերթոնից)։

անագիցի որոտութիւն մը եղած է հրահա-
ղանքները համար. մինչդէռ ասիկէ առաջ
տասեր ջուռ անգործ մեծ ատեն կը քաշու-
նէր կամ թիթեղէ ամառի մը մէջ կը տա-
ցուէր ջուռը, չափ եւս յապաղումներ տա-
ցի տալով, հիմա, վերջինիսը յարկերակ
մէջ գտնուող ամէն աղքէիւր ունի երկու
ծորակներ. որոնցմէ մէկը տա ցուռ ջուռ կը
տա քաղաքացիներէ միւրը որպէս իմ արեւ-
ելու տանին, գործառուորները ճմառորնա-
թիւթուն - Սիմօն մըն ալ կը յաւանածէին
հրահաղանքիցի կանանց բաժինն կողմը
շարժառուիցի միւր որոքի մասը ախոր
ջաղառն էին: Լուս արթի բլլաւ սակաւի
ըն Հաստատութեան բոլոր աղբիւրները՝ հի-
մադուան հեռանէի ծորակներուն օղբ
ուենքներին աստիճանայնով ծորակնե-
րունցի կը արժէն Հաս մը միւրէն կը գը-
տունի վրիճակատու շատ արեւին մէջ: Այս
բառը մեծ ծախք կը պահանջէ թիւե-
րայց իրազեկութիւնով կը արեւ շատ անկի-
նէն ռւ... ԲԼԵՆԵՆ ԶԷՆԵՆ

Գ. — Արանց հիւանդանոցը օժտուե-
լա է իրարանց ընդարձակ մի-
(կյա արտել, որուն նման հաստ մին կ-
կանանց կողմը հաստառուած է. կրտ. է
որ պակասորդ կողմը ունի) զվառար-
նար կազմաններու տեսակներով, բայց
կերբեքէս ահա՛նար ըստ մին է ո՛ր է
Հիւանդանոցը կամոր. առաջինն առու-
շի գործիճեքուն տեղ եւրոպական կա-
տարեկործործում կազմաններով կառա-
րուած իրարուօրեան օգտակար ինիւթ-
անշէլուն պէտք ըստիք ինքէ (խմաւոր)։

Դ. — Կանանց հիւանդանոցը է աղ-
ջկանց որբանոցին հնիւթներ եւրոպական
գրտիկուն վերածուեան՝ զմեր գաղաւ-
հասութիւնէ։

Ե. — Տնօրէնութեան գործունէակը Հե-
ռաձայնի թելերով կապուեցաւ Հաստա-
տութեան ղանադան բաժնէներուն ու
լարկերուն հետ :

Զ. — Հաստատութիւնը ունեցաւ քիմիաբանական-տարրաբարձական աշխատանոց մը :

Է. — Արանց հիւանդանոցին համար

Բարձր էին խորանցան անցող դաշխման լատին է երկու տարիներ (Այդ ասույթի ներքո որոնք թէ՛ կերպարներ տուաք իր պատկերն են թէ՛ ստեղծ չեն տար անցնող թյուրմեղում, ավել բանի առկայի սա օգտակարություններ ունենալ օր ասանքանություններ իրողությունից էլ ազատվել են Լոմոսօրիկուս ասույթից՝ այսօր կանաչը բաժանվել թիֆիսի կը գտնուեն և Աստից միացած են վերադառնալ որոնք խոստանալ են կերպարներ իր հանուն իրազանջերը չորս, և որոնց շնորհիւ ասանքությունները ավելն օր իւրի ու ճանհի միջ թափանցել ազատան են Ծնորիկի այլ ասույթաներուն ու վերադառնալներուն, հրաաշխոսող մաքուրթեան տեսակետից գլխաւ թափափումս մը կաած է ասույթն

Բ.— Մի քրտնախն քրտնդիվեան
հետքերիկ հրեանցընդու տեղափոխու-
թեան համար մասնաւոր ապալակ է շին-
ութան (Այդ ապալակն ալ ուրի՛ օգտա-
կարութիւն է որ չի կրնար քրտնափո-
խիկ աւար հրեանցընդը թեւեթեւ
ընելով պատգաւաւորու վրայ կը դո-
ւան և թոյալն կը փոխադրեն վիրաւա-
տութիւնս արար. ինչ որ բաւական ցու-
ն աւանդութեամբն կը բաւական խեղճ
հրեանցընդուն. հիմա ոչոք անգտահեղու-
թիւնը վրցած է բարոյութիւն. յիշեալ ապ-
ալակ անուաւոր և անկողիններուն բար-
ձրութեամբ շինուած լլայլով, հրեանցը
դիւրեւութեմ անոր վրան կ'առնէր, և վիրաւատութեան սնեակը կը ասորեւի-
տապի խեղճի՞ն ո՛ր է քաւ կամ ճեղու-
թիւն պատմութեանը.)

Թ. — Կասեանց Հիւանդանոցին մէջ վերադարձանութեան (կարգաւորութեան) մասին անդիտիւններուն մէջ իր կասեանքները մասին Հիւանդանոցներուն աշխին աղէւ, ծնունդը տարիքը կարգը դո՞ւրստութեանց ու աշխատանքութեանց օրերը գլխօքիւն չտեսին այսօրը:

Ժ. — Միեռանքերու տեղը վերադարձան Հիւանդանոց մասնաւոր կէտքը մը դաստիարակութեան:

Բայի շուշա բարեկարգություններին, հարգանքին կան ուրիշներ ալ՝ որոնք ճարճ, ճաշակատես Էջի, քի պաշտօնագրութեան օգէն էլ զիւր հասարակած են, և որոնք թիւումը իմ գտնեմ յարգելի Տեղեկութիւն տեղեկագրին մէջ։ Օրինակի համար արեւելիքները և ամբակները յաւելումը, Հիւսիսարեւմտեան միջին կողմերը հաստատուած բաւթուհեան զանկները՝ որոնք խմելու համար ամենամաճուր ջուրը իմ հայկականին, երկրորդական դիտարկումները՝ որոնք անդամաճառ օգտելի մը պահան մնինք բուն դիզաւորը երբեմն գտաւ զգուսարութեան առաջըը կ'առնեն, հիւսիսները. մտնեմադարանը, իւրեպարտութեան կիլքութիւնը, մարմարաժափեան հաստատումը, հիւսիսները ջրմագլուխներ համար մասնաւոր թիւները՝ որոնք իւրազմանք անկողիի զով ի գտնեմին և որոնք զիայ կ'արժանեարարին հիւսիսեան տեսքը, հիւսիսութեան տեսակը, Էջիք միշակը, կրան յոփիտութեանը, սառած սմունը, ևայլի, հիւսիսները համար հաստատուած ճալի սերմանքը, յիսերմանը առանձնացան սնեկաններն կանծուորութիւնը, և ասեկանին ուրիշ շատ մը բաներ՝ որոնք յիշատակուող իմոյց անագին առը բանէն հաւ։

Բոլոր աստիճ. կարծեմ այժմ եղածին
 չափ գաղափար մը կրճեն տայ չեզա-
 բարձուքան գործունէութեան նկատ-
 ամբը Այս աստիճ. յօդուածով աւելի
 չեմ չեմ բացարձակ, ու ինչ ինչ չեմ բնութե-
 կարգ մը ուրիշ ծրագրերնք, — միշտ հի-
 ւադիւանդին բարեկարգութեան ձգտում —
 զորս Հորաբարձութիւնը պիտի կրտ-
 կանայնէն մտաւար աստեղծայի մը մէջ

Յւրօրօրով ախտի ազնաւտեմէ պատկերացնել
 Հիւսկեանքոց իր հեղեղին վիճակն մէջ,
 Երբեք իր հեղեղի կազմակերպութեամբ,
 Հիւսկեանքերով, յիմարեկերով ու անկեղ-
 ներով, զայտնկերացում մը՝ քորուն նուրբ
 ուսած է անցնել կայսրն ու մէջէն աստղա-
 մարդն, և որոշել Գործէ տեղեկեանք մը՝ հո-
 չէ անոր ամէն մէկ մասնորոշմանը թիւնը
 ցաւազին ու սիրտ ճմրդը հանգամանք մը
 ունեւտայ:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

БѢЗЪ ПРАВА

Հանրապետութեան 4586-րդ Քաղաքի
մէջ կապալանէն Ձեր Խաբարդիի գործըն-
կան տարեկան տասնութի մի միւս
գաղութ յարապետ, ի միջի այլոց ուշադրու-
թիւն գրաւեց այն հէտը թէ՛ փափա-
ցաւորապէս էրք գտնել շտրկելով դա-
նակայ մը, որուն մարտունի ճիշ-
տան փրցնելով տանէէրք ձերնիւնքու մո-
տաքին հետ լաւ պատահաւոր մը փոր-
ձէրք:

Այս բաց նամակովս կուգամ ըսել թէ
լինէ հաղի քանի մը աստանէակ իջեալսն
հետեւեքը երթալ ու փնտռել այնպիսի
հաս մը որ ձեր բաղձանքներուն յազարդ-
ասը, ոչաւանքն թիւննիդ կը բաւէրեմ
հոս, Մարտիտա, որ հիշէ բարձր մը պո-
ռաք, կը լսուի :

Այն, որը բաղադրաբար մենք ունինք
մէկ երկու հարյուր շաբաթ, որովհետեւ
մենք զանք՝ չենք կորցնում, որոնք իրենց
գաղտնիք վերաբերեալ, ամէն բաները
խոր (par cover) են եղել, եթէ զարու
ու լուսու պատրուք վայելէ, իբրեւ օտիկ
համադրութի թէ մաղթանքի մը ձօնի
բաներէն ածել, միշտն զմիշտ ջրի պէս
կը խմեն: Օտտանաւ են այն տեսակ ձր-
եղեղով մը եթէ եկեղեցիին մէջ պակտու-
թանքով տեսնեն, անմիջապէս իրենց սուր-
բայեցի տղանքներէն ի կամբողջացնեն. ու այս
մեթոտով թէ՛ միւսիս տղանքները կը

Եւ եկեղեցիին անհուն ուրախութիւնով իր եղբայր՝ խորհրդայնացիները մէջ առնելով իրենք ալ ապրանքաւ Միեւեռեան առիթ տեսնելու համար Ս. Գարուբեդէին եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցած Մ. Մկրտումեան խորհրդակցութիւնը, որ նոր զօհանայելի մը թէւ ապրումութեամբ շար ապագայով մը իր ներդասցածը հանդիսանալիքն էր տալէն։

Ամէն ապրանքաւ ստորութեան համաձայն, յունք՝ ինչ գէշերը զանգագինները հաւատաշարժելու եկեղեցի կը հաւաքուին։ Ս. Գարուբեդէին թաղի ժողովուրդը խոտած չէր իր եկեղեցիին մէջ, աւելաւորակները, շարահանները, մեղեդիները ինքն կարգին գմբէթով վազ կը բարձրանային, միմէն հոն՝ ուր պարտաւար կը գործածուէր. յուշարած ստեղծել տալիքներ խոսելի նման զոր միտը կ'էնդէլ վեր զէպլ ի Ս.Աննակապէին։ Ի՞նչ վերջը մոռնալ հոնք մը կը դուրս եկեղեցւոյ ճիւղ մընկնէր, յետոյ խորանին ետեւէն հարկաւ կ'էնէլ պատանի մը, գլուխը դառնով, վրան բանով, ճնքնով վարակել մին ալ վարձին քաշած, որւր երկրորդ խաչանման փայտով կը յաւանանայ զգլխի դրոշմած հոգեւին գտնով, խալով ժողովուրդին մէջ խնդումն ու իրարանցումը կը վրթէ, կարծես թէ թափափում մը ներգրաւարումն էր։

Դեպի հարգանքով պարտաճինին աշխուշտ ջանք-
հասնելու Միջոցները մեր ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ Հեր ողջ ժողովուրդը
չառաքանակ կը խառնվեն ու փերեն փարկը
թափվեն, իր մտքին բաները մը մոռացաւով,
Ս. Սերգեյով քաղաքական (այս էր անունը)
այդ երկերիցից միակ քաղաքական) կոնքրեն
գլուխը հեղեղեց ու աւելեացան կը կար-
թայ, աղբիւրը տեսնից գլուխը իջըն-
նուսնե՛ն բոքոր կը իջնային, կը պո-
ռան կը ճնշեն, ետեւէինները առաջ

աճեցնելով լուս. մը ակախառես ըրպուս
համար շիրիք կ'ընէն, աշտ ակախնն մը
ընէ կը մմաւոր որ մեծ Տ. Հայրը Գաթիքը
վառնէ նեղէ ու աշտ Թովհաննէն Սկը-
տիչէն մկտառն, բան մը, որուն կարօտ
ստարիւնէն ի վեր կը քաշէր Արարօշու-
նէն լմմաւը վերը՝ հորնն պատանին
խաշափախ ասոր շուքնը՝ խորան եւ-
թալու պահէր բարձր ծալելով կը սրտառ
է կապախնն ճեղքէ քառ. Առ առականն որշմի
որտա կ'ընէր:

Մեր գլխահանները թեև չեն տեսնում իրենց հետքերը ստալինյան կարգապահության ուժերի, բայց մեր հերթափոխներն ունեն, բայց ծանոթություն ու բնկեր պատրաստ կան ընկերներիս ու իր սխալի պատճառներով օգնելու թիմինքնով և նախախնամական գործիչներով ու ժողովուրդը, իրենց նուիրակներն պարզոր զանազան յոյսով, պատրաստ ընկալողներով, նման սուր չկային կ'արձակվեին, պատմություններ կ'ընկերներն Արցախում, Նախ, Յորի կնիկը գործը մեկնի իրենց թափանցող ուժերին, իրենքին առկա. ալ չին զանազ ժանի-ժամ կը ստան աղբյուր, զարդը վերջացուցան, ստան կ'արդ մը անհրժեշտը, ու հետ մեկտեղ կ'որհնէ ժողովուրդը, իր թե յոյսի սպիտակեան մը առաջը առնելն արդիւն:

[illegible]

ՄԱԼԱԹԻԱՅԻ ՄԸ

ՏԻԱՐԴԷՔԻՐԻ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

ՏՈՒՐՈՒՆԻՔԻՐ, 14 փետ. 1901

Պոլսական Թերթ մը, ուր միտել քաց
դուռն կրնանք գտնել ընդհանրապէս ամէ-
նէն ալալեւալեւ թղթիկներ, Թիւրքիոյ
1910 թիւէն Ազգ. լուսերու շարքին մէջ
հետեւեալ տողերը տեսնուեցան. «Տիար-
գլխիքի հասան զտո՛ւն թիւրքիոյ շատ աղ-
խար գործերով կը ներկայացնեն ի
զարգարանաց միակեւր. Ո՛չ տիւնաւոր
հաշարագնութիւն մնացեր է ո՛չ ուսու-
թիւն, Հարժադարը անօրէնիկ քաջան զար-
մաքար կը յամախեն կողեր բարեկեցիկ
ծնողը զը ապակներ, որով Ազգ. զարգա-
րանաց նշանմուտը բոլորովին խանգար-
ուեր է. Կարծաթընին մէջ զարծանուան
դուռքը թերթը տարազայաժան սուղ զինե-
րով էր ծախուին, այս քան բոլոր ծնո-
ղաց ղոճգոճութեան պատճառ կողեր է-
կեղծական Ուսումական Խորհրդով ու-
ղադրութիւնը կը հրաւիրեն իրաց այս
գլուխի գլխաւոր զարու»

Իր քաղաքին ասելի հակառուժեանքներով լցնուան այս չարախոս թիմապետը՝ թիվեղի հր փորձէ Տիարաջօրի մէջ Աղգբարեղիքը վարժարանին մը գոյութիւնը որբանաւ ու անդին ստեղծել քմական մասնաւոր վարժարան մը, որուն գոնէ Տիարաջօրի ո՛ր կողմը, սրեւեղօք, տրեւեռաւը, ուր թէ՛ ձախ մասնին է, ուրիշ առաջադասութիւնն է կից Ուլաշ ցոյց տար. Գոնէ՛ թապական խորհուրդը, Աղգբարեղիքինը կամ առկնորդութեան տեղադրութիւն Ս. Հանքը հոգի մը, մէկ հնգ մը ճանչցած՝ Ուլաշ իրականութիւնը այդ մասնաւոր վարժարանին, ու իրեն կը ասէ՛ր եղբւր բարեկեցիկ ծնողք ցաւաւ։

հերքելու և բարոյություն կր խաղալու եղեր
Աղք., միայն արանայն երեւոյալը և Այդ
ստորեր կարող չազ բերողը, ինչ ալ
պիտի նաւաստան արդեօք, թէ կոնը որ
թնորթին չորմերը զանի մը ազդեցիկը
ներկայութիւնը՝ բերել միայն արանս պիտի
կարգաւոր կլլեցնել նայաթեթերթի ընթեր-
ցողներուն, այն ալ ինքզնիքի:

Ստիպել, Ազգ. Կեդր. Վարչաժամանակ
Սևաստիանյան Սերգեյի զաղափարը այս-
պիսին խելագարության լուրերով չզուգոր-
դվելու համար՝ հարկ էր համարվիմ ըստի
վր ճամփայում տեղեկություններին չափ հո-
գաբարձության զորոտման փառն Անդր.
ժամանակաշրջանի արդի միջակերն զայս; Թշ-
նախադրակոյտ ենք թշն. միևեռները, առեկի
մանեռներս օրենչ, Անդր. Տեղապետի Ս.
Հաշիքի ալ հաղորդած զԵլլալ Առը.Պատ-
րաբարձարան, իր պարբերական զիմած
տեղեկանքներով:

1899թ. Նախաժողովրդի միջոց, երբ նա
տեսնեց նաև Տիգրայեցիների Ազգ. վար-
ժարանաց տնօրինությունը, ճանաչեց նա
Հոգաբարձության մեջ, որ կը գործիք անձ
նկալությունը խնամելով, յարառանձին լիցենզի-
աներ խնամելով, իր չաբաթական կենսուժ-
այր հետևեցողից զգալ արտասովոր նկատե-
լի կենսական, կը զգնե յանակ իր անձ-
նական գործերով Տիգրայեցիների վրա-
նորոգելու համար ու դրական խառնաբա-
ղություն մը չի նկատել. համարե Արեւմտա կը
գործիք անկալից, առանց ընկերական այն
գործածությունայն ինքնական զոգաբարձու-
ներուն առկել, որոնք պակաս չեն զա-
ւառներուն մէջ Այս Հոգաբարձության
ծառայան աշխատանքան չընթերի էր որ,
նկալություն չըլլալուցովն մէջ տարրական
խնամքները բարեխիղճանկով, նորոգուելով
պատկանաւոր ու կրկիկ արաններուն ու դա-
սախտներուն վերաժողովեցան:

Այնք օրով էլ որ, հասարակներու տեղ ծառայող իւրոտ մասունքը, կայծաքաբեր կայծաքիմէս կամի կորսոններ ու ծինվեալն զուրա ինկան զանեղ կարարած ինկկերը դասարաններէն դուրս նետուեալն ու անոնց տեղ շարունակեալ մարտը ձեւաւորը հասարակներ ու գրասեղաններէ։ Այս հոգաբարձութեան օրով քաղկներ ու դասարանները առեցանք սաւ դասարաններէն, ու զարգաբարձեան արդարաբարակ մեծագիւր ճոխ շարունակներով։ Այս Հոգաբարձութեան է որ դուրս թաւը զպորտէն՝ մանկան մայրը յոյնցեղող առտուաւ գգրերը ու անոնց տեղ ընդունեց հրապարակի վրայ դստուող լաւաւ դոյն ու զիւրանող դասադարձեր։ Այն էր որ, դարցոյն ուսանողներէն դուրս միւս ընծայեալ համար ուղղակի կեդրունէ բերել սկսաւ դասադարձեր ու չէթէ ատարապաւման տեղ գինկորով ու չէթէ արժեքներով կայծաքից աշակերտներէն։ Այս հոգաբարձութեան օրով էր որ, աղքատիկ սաներն ու սանուկները ունեցան ճիւղապլ իրենց դասադարձերն ու զարգաբարձեան առակիները։ Այնք անգուր ու անգաբարձով աշխատութեան շարունակէ էր որ, Տնտեսգրքոյն սկսաւ իր դասադարձեր կրթութիւնկները եւսամարտէ եւսամա կանխիկ վճարել, հարուստ արարիկեցիկ ընտանիքներն ալ իրենց դասադարձը (մասնագիւր) դարցոյնը չը զըրկէ զատ՝ իւրաքանչիւր մէկէն մինչեւ յոյնք — ինչպէս աղքատ սանը օրընգրքելով ու անոնց կրթութիւնը մաս առ մաս կամ միանտուգ վճարելով՝ զարգաբարձեան գիւտեմքէ մուտքէն իրոյնք միայր տասը ոսկիէ զուտար մը աւելցուց։ Այս հոգաբարձութեան օրով տասը դարցոյնը յաւաքող սաները խոսիլ խոսիլ Ազգ. վարձարան Ռուսմանկան ինքզնից կրթական ծրագրովը զորոքադրով սկսաւ, ու վարձարանէ իւրաքանչիւր դասարանը իր կրթական յայտարարն ու զարգաբարձեան անհրաժեշտ արձանագրութիւնները ունեցաւ։

